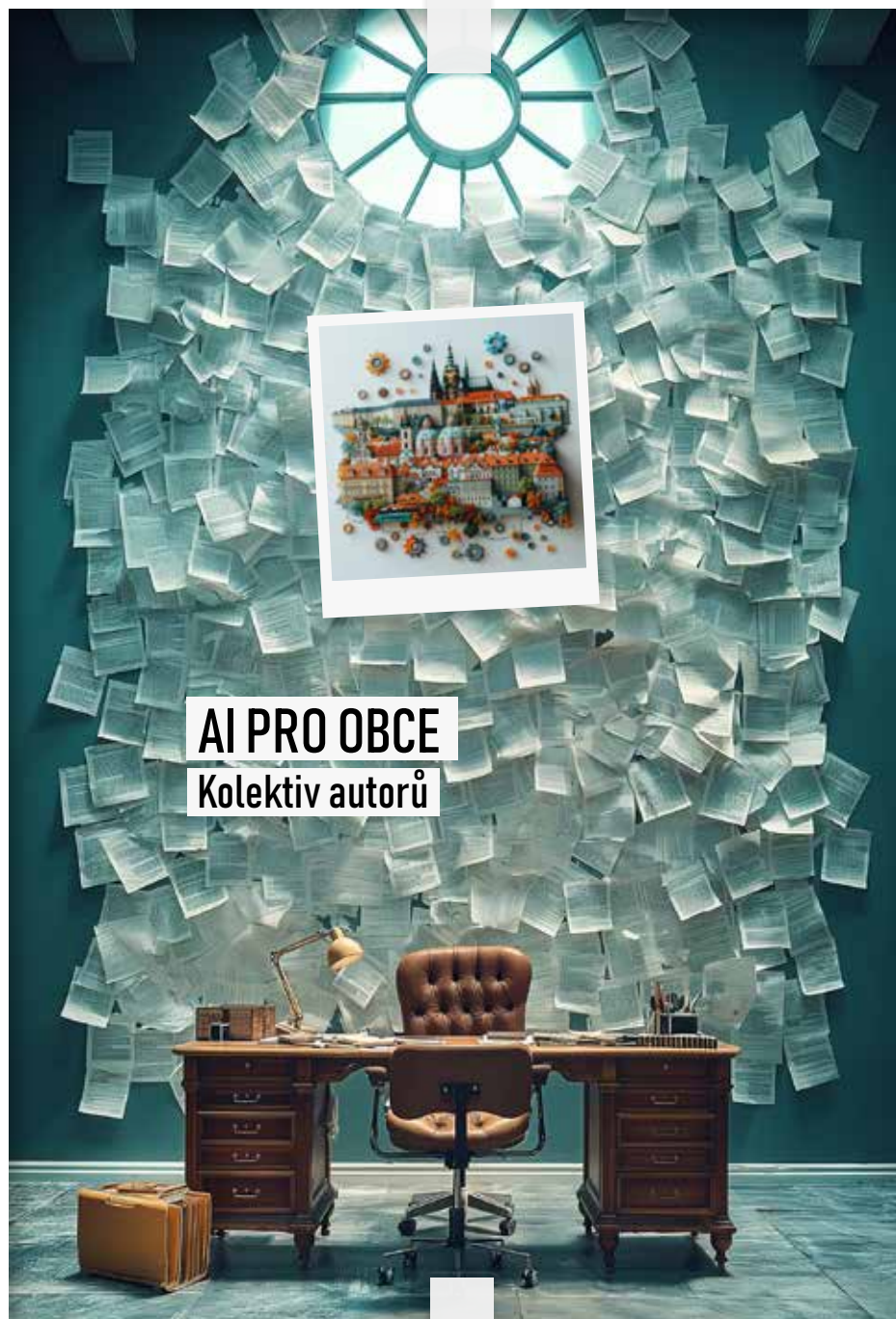

AI PRO OBCE

Kolektiv autorů

NEPROPADEJTE PANICE!

OBSAH

Proč by vás AI mělo zajímat?	5
Základní pojmy a principy AI	7
Přehled užitečných nástrojů pro veřejnou správu	10
Novinky a trendy v oblasti AI pro veřejnou správu	14
Ukázky a návody: Jak pracovat s konkrétními AI nástroji	17
Praktické možnosti využití AI v obecních a městských agendách	22
Praktický průvodce: Zavedení AI na obecním úřadě	27
Na co si dát pozor a čeho se vyvarovat při používání AI	31
Budoucnost AI ve veřejné správě	34
Příloha: Slovník pojmů a zdrojů pro obce	37

Úvodní slovo

Žijeme v době, kdy technologický pokrok přináší revoluci do všech oblastí našeho života, včetně veřejné správy. Umělá inteligence (AI) představuje jeden z nejvýznamnějších nástrojů této transformace, který má potenciál zásadně zlepšit fungování našich obcí a měst. Jako tým odborníků s letitými zkušenostmi v oblasti AI jsme svědky toho, jak správně použité AI nástroje dokáží nejen zefektivnit práci úředníků, ale především významně zvýšit kvalitu života občanů.

Tato publikace vznikla z potřeby poskytnout pracovníkům ve veřejné správě praktického průvodce světem umělé inteligence. Naše zkušenosti z četných implementací a školení jasně ukazují, že AI může být mocným pomocníkem při řešení každodenních výzev obecní správy – ať už jde o zlepšení komunikace s občany, efektivnější vypisování dotačních žádostí, nebo tvorbu obecních vyhlášek.

Jsme hrdí na to, že tato publikace vznikla pod záštitou iniciativy AI pro obce ve spolupráci se společnostmi Dotace Koláček s.r.o. a Czech Green Finance Institut z.ú., akreditovaným vzdělávatelem úředníků v oblasti AI dovedností u Ministerstva vnitra České republiky. Jako partner Vlády ČR pro digitální vzdělávání a nositel záštity Úřadu vlády si uvědomujeme svoji odpovědnost při formování digitální budoucnosti našich obcí a měst.

Cílem je poskytnout vám nejen teoretické znalosti, ale především praktické nástroje a postupy, které můžete okamžitě začít využívat ve své práci. Věříme, že správná implementace AI nástrojů může výrazně snížit administrativní zátěž, urychlit procesy a zlepšit služby poskytované občanům.

Tato publikace je výsledkem mnohaletých zkušeností, tisíců hodin školení a desítek úspěšných implementací AI v pracovních procesech. Je psána s důrazem na praktičnost a použitelnost v každodenní praxi úřadů. Zároveň reflektuje nejnovější trendy a možnosti, které současné AI technologie nabízejí.

Věříme, že vám tato kniha pomůže lépe pochopit potenciál umělé inteligence a inspiruje vás k jejímu efektivnímu využití ve prospěch vaší obce a jejích občanů. Společně můžeme vytvořit modernější, efektivnější a občanům přístupnější veřejnou správu.

S úctou,

Autorský kolektiv

Stáhněte si příručku
v online verzi a mějte
ji vždy aktuální!

Proč by vás AI mělo zajímat?

Generativní umělá inteligence (AI) je nástroj, který se stále více uplatňuje ve veřejné správě, a její potenciál je ohromný. Přestože se o AI často mluví jako o „chytrých robotech“, skutečnost je mnohem jednodušší. Generativní AI je ve skutečnosti software, který vytváří texty, obrázky nebo analýzy na základě velkých objemů dat. Rozhodnutí a konečné použití jejich výsledků však zůstává vždy na vás – člověku.

AI vám pomůže při úkolech, jako je zpracování rutinních zpráv, odpovídání na dotazy občanů, analýza údajů nebo plánování. Tento úvod vás provede základními informacemi a vyvrátí některé běžné mýty, abyste se seznámili s tím, co generativní AI ve skutečnosti je a jak může pomoci ve vaší práci.

Mýty a fakta o AI

Abychom předešli častým nedorozuměním, uvádíme některé mýty o AI a vysvětlíme, jak to s nimi ve skutečnosti je:

Mýtus: „AI je jako robot, který se učí a nakonec nás nahradí.“

Fakt: Mnoho lidí se obává, že jim AI vezme práci. Realita je však taková, že AI pomáhá s automatizací specifických, až rutinních úkolů. Je to pomocník, nikoliv samostatně fungující bytost. V některých úkolech, obzvláště těch rutinních nebo při práci s textem vám může ušetřit spoustu času, který můžete věnovat jinde, právě v úkolech, které s počítačem neuděláte. Lidská kreativita, empatie a schopnost řešit komplexní problémy zůstávají nenahraditelné a AI spíše podporuje lidi, než aby je nahrazovala.

Mýtus: „AI funguje bez nutnosti lidské kontroly.“

Fakt: AI vždy potřebuje lidský dohled, zejména při aplikaci výsledků. Váš úsudek a zkušenosti jsou klíčové pro to, aby výsledky AI byly kvalitní a odpovídaly vašim potřebám. Někdy se stává, že AI vygeneruje bludy (tzv. halucinace), a proto je nutné výsledek vždy zkontrolovat.

Mýtus: „AI se neustále učí sama od sebe.“

Fakt: Často se věří, že AI se automaticky učí a zlepšuje bez lidského zásahu. Ve skutečnosti je většina AI modelů trénována na konkrétních datech a potřebuje průběžnou aktualizaci a přizpůsobení ze strany vývojářů, aby správně reagovala na nové situace.

Základní pojmy a principy AI

Základní pojmy: Generativní AI, strojové učení a jazykové modely

Prompt

V kontextu umělé inteligence se jedná o vstupní text nebo instrukci, kterou uživatel zadá AI modelu, aby získal nějakou odpověď nebo výsledek. Kvalita a jasnost promptu často ovlivňuje, jak přesná nebo relevantní bude odpověď AI.

Halucinace

Zavádění AI do veřejné správy však není bez rizik. Jedním z významných fenoménů, který si zasluhuje pozornost, je tzv. „halucinace“ AI. Halucinace nastává, když AI generuje věrohodně znějící, ale fakticky nesprávné nebo zavádějící informace. Tento jev je běžný především u generativních jazykových modelů, jako je ChatGPT, a představuje riziko zejména v případech, kdy AI poskytuje informace pro veřejnou komunikaci nebo důležité dokumenty.

Generativní AI

Tento typ umělé inteligence je navržen tak, aby vytvořil nový obsah, jako jsou texty, obrázky nebo zvuky, na základě už naučených rozsáhlých datových sad. Generativní AI modely, jako je např. ChatGPT, mohou vytvářet odpovědi, popisy nebo dokonce příběhy podle zadaného promptu. V rámci obcí se hodí například pro rychlé vytváření textů v podobě návrhů dokumentů nebo odpovědí na časté dotazy.

Strojové učení (machine learning)

Tato metoda umožňuje AI učit se z historických dat. Namísto plnění pevných pokynů se strojové učení opírá o zkušenosti s daty, což umožňuje AI analyzovat vzory a podobnosti. Ve veřejné správě je užitečné např. při analýze trendů a vytváření predikcí, které se mohou měnit podle nově získaných dat.

Jazykové modely

Speciální modely navržené pro práci s přirozeným jazykem – tedy mluvenou a psanou řečí. Tyto modely, jako ChatGPT, zpracovávají texty, odpovídají na otázky, překládají a pomáhají s psaním dokumentů. Jsou obzvlášť užitečné tam, kde je potřeba komunikovat s občany, například při vytváření odpovědí nebo přípravě dokumentů.

Rozdíl mezi klasickými a generativními AI nástroji

Ve veřejné správě se obce setkávají s různými typy AI nástrojů, přičemž každý má jiné výhody. Klasické AI nástroje plní úkoly na základě pevně daných pravidel a algoritmů, zatímco generativní AI vytváří nové výstupy podle dat a promptu, který dostane.

Přirovnání ke kuchaři:

Klasický algoritmus je jako kuchař s receptem, který přesně dodržuje každý krok a dosáhne vždy stejného výsledku. Pracuje

s pevně danými pravidly a postupy (např.: Automatizace emailů:, když obdrží firma e-mail s klíčovými slovy jako „objednávka“ nebo „faktura,“ systém je automaticky přesune do konkrétních složek nebo je předá odpovědné osobě. Algoritmus zde vyhledává klíčová slova a podle přednastavených pravidel třídí poštu).

Generativní AI je kuchař, který na základě zkušeností a ingrediencí vytvoří nové jídlo bez konkrétního receptu. Generativní AI se přizpůsobí danému úkolu a zadanému promptu, a dokáže tak nabídnout různé výsledky podle potřeb a kontextu. To však neznamená, že jídlo bude chutné, nicméně je pravděpodobné, že podobné ingredience byly už někým jiným použity a tento recept byl součástí tréninkových dat. Generativní AI tak “vygenerovala” toto nové jídlo na základě zkušeností s podobnými recepty a ingrediencemi v tréninkových datech.

Co je to prompt...

Prompt je zadání, které uživatel dává AI nástroji, aby získal odpověď nebo výstup k určitému úkolu. Prompt určuje obsah, styl a kvalitu odpovědi – je to vstupní klíč pro efektivní práci s AI. Dobře formulovaný prompt poskytuje AI nástroji jasný kontext, což pomáhá vytvořit relevantní a kvalitní odpovědi.

... a proč je prompt zásadní?

Udává kontext a směr odpovědi : Prompt dává AI rámeček pro odpověď, což zlepšuje relevanci výsledku.

Ovlivňuje přesnost a kvalitu výstupu : Špatně formulovaný prompt může vést k odpovědím, které jsou nerelevantní nebo neúplné. Správně formulovaný prompt zajistí smysluplné

a prakticky využitelné odpovědi.

Nastavuje tón a styl : Pokud má být odpověď AI formální nebo přátelská, prompt by měl styl specifikovat, aby odpovídala konkrétnímu požadavku.

Tipy pro formulování efektivního promptu

- Bud'te konkrétní a nebojte se vysvětlit stroji svou motivaci.
- **Popis :** Zadejte konkrétní požadavek. Jasně definované zadání zajistí přesnější odpověď.
- **Ukázka :** „Popiš opatření ke zvýšení bezpečnosti v obci, zaměř se na instalaci kamer a zlepšení veřejného osvětlení.“
- Zahrňte relevantní detaily
- **Popis :** Uveďte detaily a kontext, které pomohou AI lépe reagovat na zadání.
- **Ukázka :** „Popiš plán revitalizace parku, včetně nových laviček, úpravy zeleně a vytvoření dětského hřiště s bezpečnostními prvky.“
- Uveďte požadovaný formát
- **Popis :** Specifikujte formát odpovědi, například seznam, odstavec nebo bodový přehled.
- **Ukázka :** „Vytvoř seznam kroků k uspořádání veřejné diskuze, zahrň pozvání odborníků a informování veřejnosti.“
- Zvolte vhodný tón
- **Popis :** Uveďte požadovaný tón odpovědi, například formální nebo přátelský.
- **Ukázka :** „Napiš přátelskou zprávu pro seniory o změnách v MHD, aby byla snadno pochopitelná.“
- Synonyma
- **Popis :** Pokud výsledek není ideální, upravte prompt, nebo použijte jiná slova.
- **Ukázka :** „Rozepiš harmonogram veřejné diskuze s důrazem na propagaci akce mezi občany.“
- Udržujte logickou strukturu
- **Popis :** Rozdělte zadání na části, pokud je složitější, aby odpověď byla přehledná.
- **Ukázka :** „Napiš stručný přehled plánu revitalizace městského centra včetně 1. Popisu projektu, 2. Harmonogramu, 3. Rozpočtu a 4. Přínosů pro obec.“

Tip pro strukturování

Pro přehledné členění delších promptů používejte kombinaci Shift + Enter k oddělení částí nebo odstavců. Tímto způsobem bude text srozumitelnější jak pro vás, tak i pro AI nástroj.

Nevíte si rady, jak váš prompt zlepšit?
Využijte naši šablonu pro vylepšení vašeho promptu!

Přehled užitečných nástrojů pro veřejnou správu

S rozvojem umělé inteligence přichází řada specializovaných nástrojů, které mohou pracovníci veřejné správy využít ke zefektivnění rutinních úkolů a zlepšení služeb občanům. Níže uvádíme přehled doporučených AI nástrojů, které mohou být přínosné pro komunikaci, analýzu, dokumentaci a zpracování dat na úřadech.

Jazykové modely pro komunikaci a dokumentaci

Jazykové modely, jako jsou ChatGPT, Claude, Gemini (a další), se staly nepostradatelnými pomocníky při práci s texty. Ve veřejné správě mohou usnadnit komunikaci s občany a přípravu dokumentů.

ChatGPT od OpenAI je jedním z nejznámějších modelů, který je dostupný jak v placené, tak v neplacené verzi, přičemž placená verze nabízí pokročilejší funkce, rychlejší zpracování a lepší výkon.

Vedle ChatGPT existují i další modely, jako Claude od Anthropic a Gemini od Google DeepMind, které poskytují podobné funkce, ale jsou zaměřeny na různé aspekty. Tyto nástroje jsou vhodné pro širokou škálu úkolů a mohou být využity podle specifických potřeb veřejné správy.

Placené vs. neplacené verze

Většina jazykových modelů je dostupná ve dvou verzích – neplacené a placené.

Neplacené verze jsou ideální pro základní úkoly, jako je generování odpovědí na časté dotazy nebo tvorba jednoduchých dokumentů. Jejich pokročilé funkce jsou často značně omezeny počtem proveditelných úkolů. Poté musíte čekat min. několik hodin, než se funkce obnoví.

Placené verze nabízejí přístup k pokročilejším funkcím, vyššímu výkonu a novým verzím modelů, což je vhodné pro úkoly, které vyžadují rychlost a přesnost, například při zpracování větších objemů textu, přístupu na internet, nebo při analýze dat.

Užitečné AI nástroje pro práci na obci či úřadech

ChatGPT (openai.com), Claude AI (claud.ai) a Gemini (gemini.google.com)

Popis: Tyto nástroje pomáhají generovat texty, odpovídat na otázky, sumarizovat dokumenty, překládat a vytvářet jednoduché obrázky. ChatGPT navíc ve své placené verzi umožňuje vytváření vlastních AI botů, což je užitečné pro přizpůsobení konkrétním potřebám obce.

Jak používat: Na platformě ChatGPT, Claude, nebo Gemini vložte textový prompt do zadávacího pole. AI nástroj prompt analyzuje a odpoví podle zadaných požadavků.

Ukázkový prompt pro ChatGPT: „Vygeneruj návrh odpovědi pro občany, kteří se ptají na důvody zpoždění dokončení dopravní uzavírky v centru města.“

Ukázkový prompt pro Claude: „Udělej shrnutí dokumentu o nových opatřeních pro zlepšení kvality ovzduší ve městě pro zastupitelstvo.“

Ukázkový prompt pro Gemini: „Vygeneruj srozumitelný souhrn zásad pro využívání veřejného prostoru, který bude vhodný pro obecní web.“

NotebookLM.google.com

Popis: NotebookLM organizuje a analyzuje textová data, což z něj dělá ideální nástroj pro zpracování rozsáhlých právních nebo administrativních dokumentů.

Jak používat: Vložte dokumenty nebo text do NotebookLM

a použijte prompty k analýze nebo shrnutí.

Ukázkový prompt: „Definuj hlavní body v tomto dokumentu o požadavcích na žádosti o financování komunitních projektů.“

Ukázkový prompt: „Sestav krátké shrnutí návrhu vyhlášky o podmínkách pro venkovní prodej na veřejných prostranstvích.“

Perplexity.ai

Popis: Perplexity je AI nástroj pro vyhledávání aktuálních informací na internetu, který umožňuje rychlé shromažďování a zpracování relevantních dat. Díky přístupu k online zdrojům poskytuje rychlé, fakticky podložené odpovědi na široké spektrum dotazů, přičemž všechny informace jsou doplněny odkazy na původní zdroje. To je užitečné zejména pro ověřování aktuálních informací nebo podkladů.

Jak používat: Vložte otázku nebo textový prompt do zadávacího pole, Perplexity odpoví na základě aktuálních online dat a uvede odkazy na použité zdroje. Nicméně je třeba si uvědomit, že nástroj neumí číst dokumenty na webu, ale při vyhledávání čte pouze text.

Ukázkový prompt: „Jaké jsou aktuální trendy pro odpadové hospodářství v ČR?“

Ukázkový prompt: „Vyhledej aktuální informace o zálohování PET lahví v ČR.“

DeepL.com

Popis: DeepL je přesný překladový nástroj, ideální pro překlad technických a právních textů.

Jak používat: Nahrajte dokument, nebo vložte text do překladového pole. Nástroj ihned přeloží do vybraného jazyka.

Cesky.ai

Popis: Cesky.ai automaticky převádí zvukové nahrávky na text, což je ideální pro archivaci a dokumentaci jednání.

Jak používat: Nahrajte zvukový soubor z jednání nebo schůzky

a Cesky.ai automaticky převede mluvené slovo na text.

Transkriptor.com

Popis: Transkriptor je webová aplikace pro automatický přepis jednání a rozhovorů v češtině. Podporuje různé formáty a exporty.

Jak používat: Nahrajte audio nebo video soubor do Transkriptoru, který jej přepíše na text a umožní export do několika formátů. Následně si nechte udělat shrnutí ze schůze či jednání.

Midjourney.com

Popis: Midjourney generuje fotorealistické obrázky, což je užitečné pro vizualizaci obecních projektů.

Jak používat: V textovém promptu popište, co má obrázek znázorňovat, a Midjourney vygeneruje výsledek na základě popisu.

Ukázkový prompt: „Vykresli realistický obraz komunitní zahrady s vyvýšenými záhony a posezením.“

Ukázkový prompt: „Vytvoř grafický návrh veřejného sportoviště s běžeckou dráhou a fitness prvky.“

Leonardo.ai

Popis: Leonardo.ai je nástroj zaměřený na tvorbu vysoce kvalitních realistických obrázků, který je užitečný pro vizualizaci projektů a grafických konceptů.

Jak používat: Vložte popis obrázku do pole pro zadání promptu a Leonardo.ai vygeneruje obrázek dle zadaného popisu.

Ukázkový prompt: „Vykresli realistický obraz kulturního centra s okolní přírodou inspirovaný stylem Lady.“

Ukázkový prompt: „Navrhni vizualizaci veřejné akce na zrekonstruované pěší zóně s tržištěm a pouličními umělci.“

Lumen5.com

Popis: Lumen slouží k rychlé tvorbě videoobsahu z textu, ideální pro informační nebo prezentační videa.

Jak používat: Vložte text do platformy a nastavte požadovaný styl videa. Lumen vytvoří krátké video na základě zadaného obsahu.

Ukázkový prompt: „Vytvoř informační video o plánované rekonstrukci kulturního centra.“

Ukázkový prompt: „Vytvoř video s hlavními body z jednání obecního zastupitelstva o dopravních úpravách.“

Seznam aktuálních AI nástrojů pro veřejnou správu

Poznámka: Vývoj AI nástrojů probíhá velmi rychle a technologie se neustále aktualizují. Přiložený QR kód odkazuje na přehled doporučených AI nástrojů pro veřejnou správu, který zahrnuje podrobnosti o dostupných nástrojích, jejich využití a příklady, aby pracovníci veřejné správy mohli snadno najít nejvhodnější řešení pro své potřeby.

Novinky a trendy v oblasti AI pro veřejnou správu

V oblasti umělé inteligence (AI) pro veřejnou správu se objevují nové technologie a trendy, které mají potenciál výrazně zefektivnit a automatizovat práci na úřadech. Tyto nástroje pomáhají pracovníkům veřejné správy lépe organizovat své činnosti, optimalizovat rozhodovací procesy a poskytovat kvalitnější služby občanům. Níže je přehled nejnovějších nástrojů a jejich možného využití.

Nové modely AI pro komplexní úkoly

OpenAI o1-preview (placená verze ChatGPT): Tento model je navržený pro složité úlohy a má schopnost rozkládat problémy na menší a jednodušší kroky. Díky tomu je vhodný pro analýzu dat a podporu rozhodovacích procesů. Pro pracovníky veřejné správy může být užitečný při analýze rozsáhlých datových souborů, například při zpracování zpětné vazby občanů nebo při plánování rozpočtu. Model umí nabídnout podrobné přehledy a doporučení, což pomáhá úředníkům rozhodovat efektivněji.

Integrace AI do kancelářských aplikací

Microsoft Office 365: Microsoft přidal do svého balíčku Office AI funkce, které umožňují automatizovat opakující se úkoly a generovat souhrny dat. V rámci veřejné správy tak lze například snadno automatizovat zpracování dokumentů, přepisovat audio záznamy do textu, vytvářet přehledy z dat nebo optimalizovat interní komunikaci. Tím se zjednodušují administrativní procesy, jako je archivace dokumentů, vyplňování formulářů nebo tvorba základních statistik.

Multimodální modely

Mistral AI – Pixtral 12B: Tento multimodální model je schopen zpracovávat jak textová, tak obrazová data, což je velmi užitečné při správě veřejných služeb. Tam, kde je třeba zkombinovat více typů informací – například text a obrazová data – pro lepší analýzu a rozhodování, je tento model vhodným nástrojem. Mohou jej využít například oddělení technické infrastruktury obcí při analýze mapových podkladů, stavebních plánů nebo při hodnocení stavu veřejných prostorů.

Osobní AI asistenti

Google DataGemma: Tento nástroj je navržen pro ověřování halucinací, které mohou AI vygenerovat. Asistent poskytuje pomoc s ověřováním faktů na základě reálných dat, což je klíčové pro zajištění přesnosti informací, které úřady poskytují občanům. DataGemma může být využita například při tvorbě veřejných oznámení nebo odpovědích na dotazy občanů, kde je třeba ověřit aktuální data nebo statistiky. Tento nástroj tak zajišťuje vyšší důvěryhodnost informací poskytovaných občanům.

Zlepšení komunikace a služeb

AI modely, jako jsou chatboti a virtuální asistenti, mohou zefektivnit komunikaci s občany. Chatboti dokáží odpovídat na běžné dotazy občanů, čímž šetří čas pracovníků úřadů a zajišťují rychlé odpovědi. Občanům se tak poskytuje vyšší úroveň služeb, kdy mají přístup k informacím kdykoliv, nejen během úředních hodin.

Analýza dat pro lepší rozhodování

AI pomáhá úřadům analyzovat velké objemy dat, což je užitečné pro pochopení potřeb občanů a optimalizaci služeb. Analyzování dat umožňuje lepší přehled o trendech a potřebách, například v oblasti dopravní infrastruktury, sociálních služeb nebo životního prostředí. Na základě těchto analýz mohou úředníci efektivněji přidělovat zdroje a zlepšovat plánování.

Zodpovědné využívání AI

Důležitým aspektem rozvoje AI ve veřejné správě je zodpovědný přístup k jejímu využívání. Spolupráce mezi technologickými společnostmi a vládními institucemi na vývoji etických standardů zajišťuje, že AI nástroje budou používány transparentně a eticky. Zavedení těchto standardů zvyšuje důvěru občanů v nové technologie a posiluje jejich pocit bezpečí.

Důležité je dát pozor na ochranu soukromí a dodržování zákonů o ochraně soukromí jako je GDPR. Pokud používáte veřejně dostupné nástroje, nenahrávejte tam citlivá osobní data, protože vaše prompty mohou být analyzovány a uloženy.

AI naopak dokáže pomoci s inkluzí různých sociálních skupin, jako jsou senioři nebo osoby s nějakým zdravotním postižením. Například aplikace s hlasovým asistentem může být skvělým nástrojem pro komunikaci mezi obcí a občany s omezenými schopnostmi psaní nebo čtení.

Také je potřeba počítat s tím, že AI systém může selhat nebo poskytnout chybnou informaci. Proto při tvorbě aplikací počítejte s lidským dozorem a mít možnost zasáhnout, pokud technologie nefungujej podle očekávání. Důvěra v AI technologie může rychle zmizet, pokud občané nemají jistotu, že případné chyby budou rychle a efektivně řešeny.

Národní strategie umělé inteligence ČR 2030

Dokument s názvem Národní strategie umělé inteligence ČR 2030 se zaměřuje na využití a rozvoj umělé inteligence v České republice do roku 2030. Hlavní vizí strategie je vytvořit z České republiky významné centrum umělé inteligence s inovativními podniky a špičkovými výsledky výzkumu a vývoje, které budou sloužit k řešení ekonomických a společenských výzev 21. století.

Strategie klade velký důraz na důvěryhodnost a etičnost umělé inteligence. Usiluje o to, aby systémy umělé inteligence vyvíjené a používané v ČR respektovaly základní lidská práva, etické a demokratické principy. V tomto kontextu se strategie zaměřuje na sedm klíčových oblastí, které zahrnují:

- AI ve výzkumu, vývoji a inovacích
- Vzdělávání a expertíza v AI
- AI dovednosti a dopady AI na trh práce
- Etické a právní aspekty AI
- Bezpečnostní aspekty AI
- AI v průmyslu a podnikání
- AI ve veřejné správě a veřejných službách

Důležitým aspektem strategie je podpora spolupráce mezi akademickou sférou, soukromým sektorem a veřejnou správou. Dokument zdůrazňuje potřebu sdílení znalostí, zkušeností a zdrojů, aby se maximalizovaly přínosy umělé inteligence pro celou společnost. Strategie se také zabývá dopady umělé inteligence na trh práce a zdůrazňuje důležitost rozvoje dovedností potřebných pro uplatnění v digitální ekonomice.

V neposlední řadě se dokument věnuje bezpečnostním aspektům AI, včetně kybernetické bezpečnosti a ochrany před zneužitím. Zdůrazňuje, že bezpečnost systémů umělé inteligence je nezbytným předpokladem pro zvyšování důvěry veřejnosti a pro podporu zodpovědného zavádění a využívání této technologie v praxi.

Odkaz na Národní strategii umělé inteligence ČR.

Ukázky a návody: Jak pracovat s konkrétními AI nástroji

Práce s AI nástroji přináší nové možnosti, které lze efektivně začlenit do každodenní praxe veřejné správy. Tato kapitola nabízí návody na základní používání vybraných nástrojů a vysvětluje, jak nastavit správný kontext pro co nejlepší výsledky. Níže najdete postupy a tipy, jak nástroje využít pro specifické účely ve veřejné správě, a přehled klíčových dovedností, které vám pomohou s nástroji pracovat efektivně.

1. Chatbot a občan – komunikace 24/7

Systémy jako ChatGPT nebo Claude dokážou okamžitě reagovat na běžné dotazy čtenářů, což zjednodušuje přístup k informacím a šetří čas knihovníkům. (Chatboti jsou stále populárnějším nástrojem, který nachází uplatnění nejen v knihovnách, ale i v dalších veřejných institucích. Například obecní úřady je mohou využívat k rychlému poskytování informací o úředních hodinách, kontaktech nebo postupu při podání žádostí. Ve školách a školkách mohou chatboti pomoci rodičům s informacemi o školních akcích, jídelníčku, nebo se systémem přihlašování na mimoškolní aktivity. Díky tomu zůstávají občané, rodiče a další zainteresované strany lépe informováni, a pracovníci institucí mají více času na své klíčové úkoly).

Modelová situace: Místní knihovna by mohla nasadit ChatGPT na svých webových stránkách, aby automaticky odpovídal na často kladené otázky, například ohledně otevíracích hodin, možnosti rezervace knih nebo informací o plánovaných akcích. Díky tomu by čtenáři získali odpovědi okamžitě, a to i mimo otevírací dobu knihovny, zatímco knihovníci by měli více prostoru pro jiné činnosti, jako je správa knihovního fondu nebo příprava vzdělávacích programů.

2. Automatizace tvorby úředních šablon a smluv

Umělá inteligence dokáže výrazně urychlit přípravu formálních dokumentů, jako jsou smlouvy, povolení nebo žádosti. Po zadání klíčových informací a požadovaného formátu AI snadno sestaví návrh textu, který odpovídá oficiálním požadavkům.

Modelová situace: Městský úřad by mohl využívat AI pro tvorbu standardních šablon k pronájmu veřejných prostor, jako jsou zasedací místnosti nebo sportovní haly. Systém by automaticky vyplňoval důležité detaily, například termíny, výši nájmu, podmínky platby a další podmínky užívání, což by pracovníkům úřadu umožnilo soustředit se na složitější agendu.

Příklad promptu: „Připrav smlouvu o pronájmu veřejných prostor s jasně strukturovanými částmi. Dokument by měl obsahovat tyto sekce: Doba pronájmu – specifikuj termíny zahájení a ukončení pronájmu. Platební podmínky – popiš částku za pronájem, způsob platby a platební intervaly. Podmínky ukončení – uveď pravidla pro předčasné ukončení nájemní smlouvy. Sankce – vymež pokuty za porušení podmínek nebo poškození prostor. Formát smlouvy by měl být přehledný, s právními formulacemi odpovídajícími legislativě ČR, pokud je to relevantní.“

Doplňující otázky:

Jaký typ prostor se bude pronajímat (např. konferenční místnost, sportovní hala)?

Jaká je maximální kapacita pro užívání těchto prostor?

Existují nějaké speciální podmínky nebo omezení pro využívání prostor?

3. Nastavení a optimalizace promptů pro efektivní využití AI

Pro dosažení kvalitních výsledků je zásadní formulovat jasné a konkrétní zadání pro AI. Správně definovaný prompt zajišťuje, že AI pochopí očekávání a vytvoří výstup odpovídající požadavkům.

Modelová situace: Tým na obecním úřadě využívá ChatGPT pro zkrácení a zjednodušení dlouhých zpráv o obecních investicích. AI pomáhá identifikovat hlavní body a přehledně je strukturovat tak, aby byly snadno pochopitelné pro veřejnost i pro členy zastupitelstva. Úpravou promptu mohou pracovníci úřadu ovlivnit úroveň podrobnosti a styl, v jakém jsou informace prezentovány.

Optimalizovaný prompt:

„Připrav přehledný a jasný souhrn klíčových informací z dokumentu o revitalizaci městského náměstí, určený pro širokou veřejnost. Souhrn by měl zahrnovat následující části: Hlavní cíle projektu – stručně popiš, jaké konkrétní změny a vylepšení projekt přinese. Výhody pro občany – vyzdvihni klíčové přínosy pro obyvatele, jako jsou nové veřejné prostory, zlepšení dopravní dostupnosti nebo kulturní aktivity. Průběh projektu – uveď základní milníky a harmonogram hlavních fází projektu. Použij srozumitelný a pozitivní tón, který je vhodný pro veřejnost. Souhrn

by měl být krátký (150–200 slov) a přehledně členěný s jasnými nadpisy. Pokud je to relevantní, doplň informace o možnostech veřejného zapojení nebo odkaz na další zdroje o projektu.“

Doplňující otázky :

Je potřeba zmínit konkrétní termíny zahájení a dokončení jednotlivých fází projektu?

Má souhrn obsahovat informace o způsobech, jak se občané mohou zapojit?

4. Přizpůsobení tónu a stylu pro různé komunikační kanály

Díky AI lze snadno přizpůsobit tón a styl sdělení podle potřeby, což je v komunikaci veřejných institucí klíčové pro udržení konzistentní a profesionální úrovně. Správně nastavený tón může podpořit zapojení občanů a zlepšit celkové vnímání projektů veřejné správy.

Modelová situace: Místní radnice chystá projekt na rozšíření cyklostezek a chce o něm informovat veřejnost prostřednictvím vstřícného a povzbuzujícího tónu. AI se využívá pro vytvoření textu, který přehledně vysvětlí občanům přínosy projektu a povzbudí je k aktivnímu zapojení formou zpětné vazby.

Optimalizovaný prompt: „Připrav krátký, srozumitelný text pro občany o projektu rozšíření cyklostezek, maximálně do 200 slov. Text by měl zahrnovat následující body: Úvod k projektu – jednoduchým způsobem popiš, o co v projektu jde. Hlavní přínosy – vysvětlí, jak projekt zlepší infrastrukturu pro cyklisty (např. bezpečnější trasy, rozšíření sítě, ekologické přínosy). Výzva ke zpětné vazbě – povzbud' občany, aby se podělili o své názory nebo nápady, a informuj je, kam mohou své připomínky zasílat. Použij přívětivý, povzbuzující a inkluzivní tón, vhodný pro oslovení široké veřejnosti. Text přizpůsob formátu [specifikuj kanál: web, newsletter, příspěvek na sociální síť]. Pokud je to relevantní, uveď kontaktní údaje nebo odkaz pro zasílání podnětů.“

5. Vytváření vizuálního obsahu pomocí nástrojů Leonardo, DALL-E (ChatGPT) a Midjourney

Tyto AI nástroje umožňují generovat vizuální materiály, které mohou obce využít pro propagační kampaně, informační letáky nebo příspěvky na sociálních sítích, a tím efektivně oslovit širokou veřejnost.

Modelová situace: Místní úřad plánuje informační kampaň na podporu bezpečnosti chodců a cyklistů. AI může vytvořit grafické materiály, které zahrnují jednoduché a srozumitelné ilustrace bezpečnostních pravidel, jako je správné přecházení nebo povinná výbava cyklistů. Díky atraktivnímu vizuálu by kampaň mohla lépe zaujmout občany a zvýšit jejich povědomí o bezpečnosti na cestách.

Optimalizovaný prompt:

„Navrhní plakát pro kampaň ‚Bezpečně na cestách‘, který bude obsahovat jednoduché a přehledné ilustrace pravidel bezpečnosti pro chodce a cyklisty. Plakát by měl být vizuálně atraktivní, s jasnými ikonami a krátkými hesly, aby oslovil širokou veřejnost a podpořil bezpečné chování.“

Doporučení pro další specifikaci:

Upřesněte formát plakátu (např. A2 pro veřejné vývěsky nebo digitální formát pro webové použití).

Specifikujte další bezpečnostní prvky, které by měly být na plakátu uvedeny (např. přílby pro cyklisty, reflexní prvky, pravidla přecházení na přechodech).

TIP : Jak vytvářet realistické vizualizace

- Tvorba realistických vizualizací pomocí nástrojů jako Leonardo nebo Midjourney může vyžadovat přesné zadání a techniky. Zde je postup, který vám pomůže dosáhnout kvalitních výsledků:
- Najděte relevantní zdroje: Prozkoumejte online návody a tipy pro vytváření realistických obrázků v konkrétním nástroji. Můžete například vyhledat článek s názvem „Tipy pro realistické vizualizace s Midjourney“.
- Naučte AI potřebné techniky: Zkopírujte text z článku a vložte jej do ChatGPT (nebo jiného nástroje). Před obsahem zadejte prompt, například: „Osvoj si následující informace o tvorbě realistických vizualizací. Jakmile budeš připraven, napiš OK, a já ti zadám konkrétní úkol pro vytvoření promptu.“
- Vložte obsah článku postupně: Pokud je článek delší, rozdělte jej na odstavce pomocí Shift + Enter a postupně vkládejte text. Tím pomůžete AI lépe pochopit detaily technik pro realistické zpracování vizuálů.
- Zadejte konkrétní popisy: Po potvrzení od AI začněte zadávat popisy vizualizací, které potřebujete – například: „Vytvoř realistickou vizualizaci moderní knihovny s prosklenou fasádou, zelenými plochami a venkovním posezením.“
- Přenos do grafického nástroje: Vygenerovaný prompt z ChatGPT zkopírujte a vložte jej do Midjourney nebo jiného nástroje pro tvorbu obrázků.
- Tento postup vám umožní využít AI k přípravě detailních promptů, které povedou k realistickým a vizuálně atraktivním výstupům, snadno použitelným pro různé komunikační účely.

6. Práce s právními a dotačními dokumenty pomocí NotebookLM

NotebookLM od Googlu je výkonný nástroj, který je zvláště vhodný pro přesné zpracování textových dat, jako jsou právní dokumenty, legislativa nebo podmínky dotačních programů. Na rozdíl od některých jiných nástrojů NotebookLM minimalizuje riziko zkreslení informací (tzv. „halucinací“), což zajišťuje, že poskytuje přesné výstupy založené na zadaných datech. Díky tomu je ideálním pomocníkem pro úkoly, které vyžadují důslednou analýzu a faktickou přesnost.

Modelová situace: Obec může využít NotebookLM pro analýzu složitých dokumentů o dotačních programech. NotebookLM dokáže rychle extrahovat klíčové informace o požadavcích a podmínkách jednotlivých dotací, čímž poskytne přehled o tom, zda je dotace vhodná pro plánované obecní projekty. Tento nástroj lze také použít k analýze právních podkladů, aby bylo zajištěno, že obecní postupy odpovídají platné legislativě.

Optimalizovaný prompt: „Prozkoumej tento dokument o dotačním programu a vyber hlavní informace o požadavcích na financování. Vytvoř strukturovaný přehled podmínek, prioritních oblastí a termínů pro podání žádosti.“

NotebookLM pomáhá úřadům efektivněji zpracovávat složité textové dokumenty, čímž zjednodušuje administrativní a právní agendu a zajišťuje, že veškeré informace jsou fakticky správné a přehledně uspořádané.

Praktické možnosti využití AI v obecních a městských agendách

Generativní umělá inteligence nabízí obcím a městům široké možnosti, jak zvýšit efektivitu a kvalitu každodenních činností. Mnoho úkolů, které běžně vyžadují čas a náročnou práci s daty, lze s pomocí AI řešit snadno a rychle. Tato kapitola přibližuje konkrétní oblasti, kde mohou AI nástroje přinést praktický přínos – od automatizace rutinních úkolů po zpracování komplexních analýz a podporu komunikace s občany.

Klíčovým prvkem je zde kreativní přístup k tomu, jak AI nástroje zapojit, aby maximálně podpořily pracovní procesy a přinesly hodnotu nejen úředníkům, ale i občanům. S přibývajícími inovacemi v této oblasti jsou možnosti využití AI prakticky neomezené a záleží jen na nápadu a odvaze zkoušet nové způsoby, jak technologie využít pro lepší a efektivnější veřejnou správu.

1. Příprava prezentací

Modelová situace: Obecní úřad může využít AI k tvorbě prezentace pro veřejné setkání, kde budou občanům představeny výsledky průzkumu o dopravní situaci ve městě. AI by mohla automaticky vytvořit grafy, vizualizovat klíčová data a vypíchnout hlavní závěry průzkumu, což úředníkům umožní zaměřit se na samotnou prezentaci a diskusi s občany o možnostech zlepšení dopravní infrastruktury.

Optimalizovaný prompt:

„Příprav prezentaci pro veřejné setkání o výsledcích průzkumu dopravní situace ve městě. Prezentace by měla obsahovat:

Grafy a vizualizace klíčových dat, jako je spokojenost s MHD, využívání cyklostezek, a hodnocení bezpečnosti na hlavních silnicích.

Shrnutí hlavních problémových oblastí, které občané zmínili, jako jsou zácpy nebo chybějící přechody.

Návrhy možných řešení, která obec plánuje zvážit nebo implementovat. Prezentace by měla být jasná a strukturovaná tak, aby byla srozumitelná pro širokou veřejnost.“

2. Podpora argumentace

Modelová situace: Obec může využít AI k přípravě podkladů pro projekt výstavby sportovního a kulturního centra. AI by mohla vytvořit přehled hlavních přínosů, jako je podpora zdravého životního stylu, vytvoření prostoru pro volnočasové aktivity a posílení mezilidských vztahů v obci. Zároveň by AI identifikovala potenciální výzvy, například náklady na výstavbu a údržbu, nebo dopady na životní prostředí.

Optimalizovaný prompt:

„Připrav analýzu argumentů pro a proti vybudování nového sportovního a kulturního centra. Zaměř se na klíčové přínosy, jako je zlepšení veřejného zdraví a sociální soudržnosti, ale také na možná rizika, včetně finančních nákladů a ekologických dopadů.“

3. Příprava projevů

Modelová situace: Při přípravě projevu o projektu rozšíření sportovních zařízení by obec mohla využít AI k vytvoření strukturovaného a jasného přednesu, který občanům srozumitelně přiblíží hlavní přínosy tohoto záměru. AI by mohla pomoci zdůraznit klíčové aspekty, jako je zlepšení dostupnosti sportovišť pro rodiny a mládež, podpora zdravého životního stylu a zvýšení hodnoty veřejného prostoru.

Optimalizovaný prompt:

„Napiš projev pro veřejné vystoupení zaměřené na projekt rozšíření veřejných sportovních prostor. Projev by měl:

Jasně představit záměr rozšíření a jeho hlavní cíle.

Zdůraznit přínosy pro komunitu, jako je větší dostupnost sportovišť, podpora zdraví a kvalitní zázemí pro rodiny.

Obsahovat konkrétní informace o plánovaných změnách, jako je přidání nových hřišť, běžeckých tratí nebo zázemí pro rekreační sporty.

Udržovat pozitivní, vstřícný a motivující tón, který povzbudí občany k zapojení do projektu a vyvolá zájem o připravované změny.“

4. Audit smluv

Modelová situace: Právní oddělení obce by mohlo využít AI k automatizované revizi smluv na pronájem obecních prostor. AI by dokázala upozornit na potenciální rizikové oblasti, jako jsou neurčité platební podmínky, nejasné definice účelu užívání nebo nedostatečná ustanovení o odpovědnosti nájemce. Nástroj by pak mohl navrhnout konkrétní úpravy, které zajistí lepší právní ochranu obce.

Optimalizovaný prompt:

„Proveď detailní analýzu této smlouvy o pronájmu obecních prostor a identifikuj možná právní rizika. Zaměř se na:

Platební podmínky – zkontroluj, zda jsou jasně stanoveny a chrání zájmy obce.

Účel užívání – ověř, zda je účel nájmu dostatečně specifikovaný.

Ustanovení o odpovědnosti – posuď, zda smlouva obsahuje jasná ustanovení o odpovědnosti nájemce za případné škody. Navrhni konkrétní úpravy, které by zvýšily právní jistotu a ochranu obce.“

5. Generování obsahu na sociální sítě a pro lokální tisk

Modelová situace: Obec by mohla využít AI k vytváření poutavých příspěvků na sociální sítě, které informují občany o připravovaných akcích, jako jsou kulturní události, komunitní setkání nebo vzdělávací programy. AI by dokázala vytvářet příspěvky, které zdůrazní klíčové informace a zaujmou širší veřejnost.

Optimalizovaný prompt:

„Vytvoř atraktivní příspěvek na sociální sítě o blížící se akci ‚Den otevřených dveří‘ pořádané obcí. Příspěvek by měl:

Stručně popsat, co akce nabízí (např. prohlídky obecních prostor, setkání s vedením obce, diskuse o místních projektech).

Zahrnout klíčové informace, jako je datum, čas a místo konání.

Použít přátelský a přístupný tón, který vyzve občany k účasti.

Doporučení: přidej výzvu k interakci, např. „Dejte nám vědět, jestli se zúčastníte!“ nebo „Těšíme se na vaši účast!“

Příspěvek by měl být stručný, poutavý a vhodný pro platformy jako Facebook nebo Instagram.“

Další možná využití

Tato kapitola představuje různé možnosti, jak může obec využít umělou inteligenci k efektivnějšímu řízení, zlepšení služeb a usnadnění administrativních procesů. AI technologie nabízí široké spektrum nástrojů, které mohou pomoci obcím napříč různými oblastmi správy, od plánování až po komunikaci s občany.

1. Příprava rozvojového plánu obce

Obec může využít AI k vytvoření dlouhodobého rozvojového plánu, který zahrnuje analýzu aktuálního stavu infrastruktury, identifikaci prioritních projektů a odhad rozpočtu. AI pomůže zpracovat data o obci a navrhnout smysluplný plán rozvoje na příštích 10 let, čímž poskytne obci strategický dokument k efektivnímu řízení budoucího rozvoje.

2. Překlad důležitých dokumentů

Při spolupráci s partnerským městem v zahraničí může obec využít AI překladač pro rychlý a přesný překlad dokumentů, dopisů a oficiálních materiálů. Tím se usnadní komunikace mezi obcemi a zrychlí příprava podkladů pro mezinárodní spolupráci.

3. Tvorba jednoduchých grafických materiálů

AI může obci pomoci při vytváření grafických podkladů pro informační letáky nebo kampaně, například pro osvětu v oblasti třídění odpadu. AI může navrhnout základní vizuální prvky, jako jsou ikony a piktogramy, které pak může grafik upravit do finální podoby.

4. Přepis zvukových záznamů

Při záznamech ze schůzí zastupitelstva může obec využít AI pro automatický přepis zvuku na text. Tento nástroj zrychlí zpracování zápisů a usnadní následnou analýzu nebo archivaci materiálů z jednání.

5. Automatizovaná tvorba posudků

AI může být použita k vytváření posudků na nové stavební projekty. Pomůže strukturovat základní informace o projektu, zhodnotit dopady na okolí a identifikovat případná rizika. Tímto způsobem se zjednoduší a urychlí proces schvalování projektů.

6. Chatbot pro komunikaci s občany

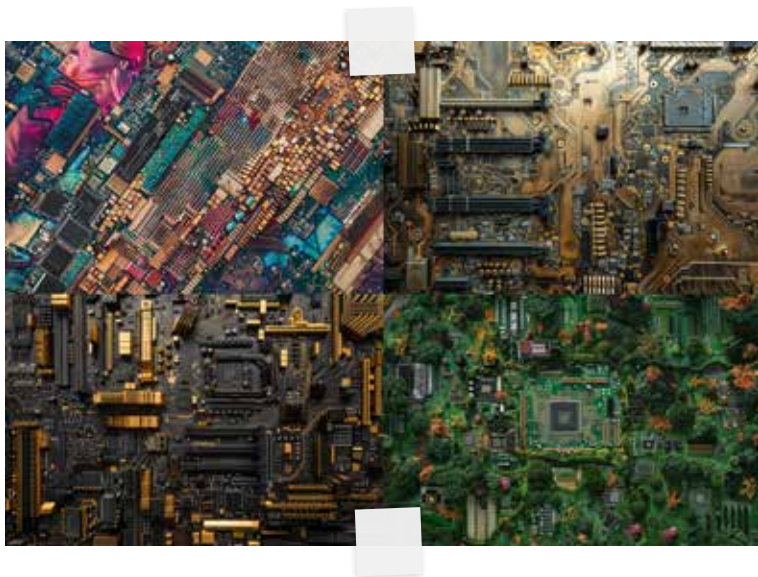
Obec může nasadit AI chatbota na svých webových stránkách, který bude odpovídat na často kladené dotazy, jako jsou úřední hodiny, poplatky nebo informace o obecních službách. Chatbot zlepší dostupnost informací pro občany a sníží zatížení úředníků rutinními dotazy.

7. Kontrola smluv a důležitých dokumentů

Obecní úřad může použít AI k automatizované kontrole smluv a jiných důležitých dokumentů. AI dokáže identifikovat rizikové části, jako jsou neurčitě definované platební podmínky nebo právní mezery, a navrhnout potřebné úpravy, které zvýší právní jistotu obce a minimalizují potenciální rizika.

Seznam inspirativních promptů pro práci na obci a úřadech

Zde přikládáme QR kód s odkazem do složky, kde najdete dokument se všemi prompty z příručky, které můžete snadno využít pro inspiraci či přímé použití ve vaší praxi.

Praktický průvodce: Zavedení AI na obecním úřadě

Zavedení AI nástrojů může výrazně zefektivnit fungování obecní správy, ale vyžaduje důsledný a systematický přístup. Tato kapitola poskytuje podrobný průvodce implementací AI, od identifikace potřeb obce po vytvoření interních směrnic a pravidelné vyhodnocování. Klíčem k úspěchu je pilotní projekt a následné postupné rozšíření AI nástrojů podle reakcí občanů i zpětné vazby zaměstnanců.

Identifikace potřeb a stanovení cílů

Prvním krokem je definování oblastí, kde by AI mohla přinést nejvyšší přidanou hodnotu. Zaměřte se na činnosti, které jsou časově náročné nebo často opakované, a zvažte, jaké konkrétní cíle AI může obci pomoci dosáhnout. Doporučujeme vytvořit seznam těchto oblastí jako základ pro další plánování.

Modelová situace: Obecní úřad identifikoval jako hlavní potřeby zvýšení efektivity v odpovídání na dotazy občanů a automatizaci opakujících se administrativních úkolů, jako je přepis zvukových záznamů z jednání.

Optimalizovaný prompt: „Identifikujte klíčové oblasti pro nasazení AI v obecní správě, zaměřte se na časově náročné procesy, které lze automatizovat, a navrhnete konkrétní cíle pro každou oblast.“

Výběr pilotního projektu a postupná implementace

Po identifikaci potřeb doporučujeme začít s menším, pilotním projektem. Pilot umožní vyhodnotit reálné přínosy a případná omezení AI a získat zpětnou vazbu od uživatelů.

Modelová situace: Obec spustila pilotní projekt, ve kterém AI chatbot na webu zodpovídal často kladené dotazy (např. úřední hodiny a informace o poplatcích). Výsledky ukázaly zvýšení spokojenosti občanů a uvolnily zaměstnancům prostor pro jiné úkoly.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni plán pro pilotní projekt AI chatbotu, zahrň kroky pro nastavení obsahu, zpracování dotazů a sběr zpětné vazby. Definuj jasné cíle pro efektivitu a spokojenost uživatelů.“

Vyhodnocení a výběr vhodných AI nástrojů

Dále je třeba porovnat dostupné AI nástroje, zhodnotit jejich funkce, náklady, možnosti nasazení a míru technické náročnosti. Tato analýza pomůže vybrat nejvhodnější nástroj, který odpovídá potřebám obce.

Modelová situace: Obecní úřad porovnal několik nástrojů pro analýzu dat z průzkumů občanů. Vybraný nástroj měl schopnost pracovat s rozsáhlými daty a generovat přehledné vizualizace.

Optimalizovaný prompt: „Připrav srovnávací přehled AI nástrojů vhodných pro veřejnou správu, zahrň informace o cenách, funkcích a přehlednosti výstupů. Doporuč nástroj nejvhodnější pro účely analýzy dat.“

Příprava a realizace školení zaměstnanců

Školení zaměstnanců je klíčové pro úspěšnou implementaci AI. Doporučujeme školení formou interaktivních workshopů a e-learningových modulů, aby pracovníci porozuměli základům práce s AI a efektivně zvládli její použití.

Doporučené metody školení:

- Pořádejte workshopy zaměřené na práci s konkrétními AI nástroji.
- Poskytujte e-learningové kurzy a návody dostupné k opakovanému studiu.
- Pravidelně aktualizujte školení podle nových funkcí AI nástrojů.
- **Optimalizovaný prompt:** „Navrhni školící program pro zaměstnance obecního úřadu, který zahrnuje praktické workshopy, e-learning a pravidelné aktualizace.“
- Přizpůsobení a nastavení AI nástrojů podle potřeb obce

Každý AI nástroj je nutné nastavit tak, aby jeho použití odpovídalo specifickým potřebám obce. Nastavení zahrnuje úpravy šablon, výběr vhodného tónu pro komunikaci a optimalizaci výstupů.

Modelová situace: Obecní úřad upravil AI chatbot tak, aby odpovídal na dotazy občanů ve formálním, ale přívětivém stylu. Tento chatbot zahrnoval možnosti pro zobrazení kontaktů na pracovníky a usnadnění komunikace.

Optimalizovaný prompt: „Nastav AI chatbot na obecním webu, aby komunikoval v přátelském, ale formálním stylu a poskytoval přesné odpovědi. Uprav šablony podle specifických požadavků na úřední komunikaci.“

Testování zpětné vazby a sběr dat

Pilotní projekt a nasazení AI by měly být podpořeny pravidelným testováním a získáváním zpětné vazby od občanů i zaměstnanců. Výsledky testování a zpětná vazba pomohou optimalizovat a rozšířit AI na další oblasti.

Modelová situace: Po spuštění AI chatbotu obec analyzovala zpětnou vazbu od uživatelů, což vedlo k rozšíření jeho funkcí na zodpovídání dotazů o místních poplatcích a kontaktech.

Optimalizovaný prompt: „Vyhodnoť výsledky pilotního projektu AI chatbotu a shrň nejčastější dotazy občanů. Navrhni změny pro zvýšení efektivity a spokojenosti uživatelů.“

Postupné rozšíření na další úkoly

Po úspěšném zavedení pilotního projektu je možné AI rozšířit na další činnosti a procesy obecního úřadu. Tento krok by měl být prováděn postupně, aby pracovníci měli čas se přizpůsobit a zajistit, že AI nadále odpovídá jejich potřebám.

Modelová situace: Po úspěchu chatbota se obec rozhodla rozšířit AI na automatizaci faktur a formulářů. Implementace probíhala postupně a byla průběžně vyhodnocována.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni postupný plán rozšíření AI na další procesy obecního úřadu. Zahrň automatizaci formulářů a faktur a doporuč optimální tempo pro postupnou implementaci.“

Vytvoření interních směrnic

Interní směrnice stanoví pravidla pro bezpečné a etické využívání AI. Měly by zahrnovat postupy pro kontrolu výsledků, pravidla pro přístup k citlivým datům a odpovědnosti za správu AI nástrojů.

Modelová situace: Obecní úřad vytvořil směrnice, které stanovily odpovědnost za dohled nad AI, postupy pro zabezpečení dat a pravidla pro pravidelné aktualizace obsahu AI nástrojů.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni interní směrnici pro obecní úřad, která zahrnuje postupy pro ověřování výstupů AI, pravidla pro bezpečné ukládání dat a školení zaměstnanců v oblasti práce s AI.“

Pravidelná kontrola a optimalizace

Efektivní využívání AI vyžaduje průběžné sledování její efektivity a optimalizaci. Pravidelné vyhodnocování pomůže identifikovat, kde AI přináší největší přínos a kde je nutné zavést zlepšení.

Doporučení pro pravidelnou kontrolu a optimalizaci:

Pravidelně sledujte výkonnost a přesnost AI nástrojů.

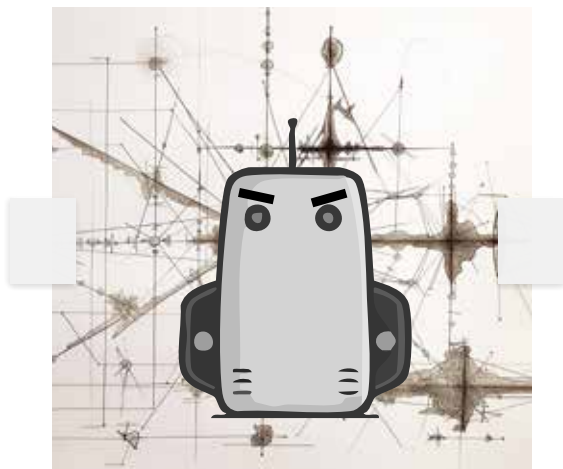
Využívejte zpětnou vazbu od občanů i zaměstnanců k přizpůsobení AI.

Zajišťujte pravidelná školení, aby byli pracovníci obeznámeni s novými funkcemi.

Optimalizovaný prompt: „Vypracuj plán pro pravidelnou kontrolu efektivity AI nástrojů v obecní správě a navrhni kroky pro jejich optimalizaci na základě zpětné vazby od uživatelů.“

Tipy : Souhrn kroků pro zavedení AI na obecním úřadě

- Posouzení potřeb a cílů
- Definujte oblasti s největším potenciálem pro zavedení AI.
- Identifikujte úkoly vhodné pro automatizaci.
- Výběr pilotního projektu
- Zvolte menší projekt pro první testování AI.
- Stanovte cíle a vyhodnoťte první výsledky.
- Vyhodnocení a výběr vhodných AI nástrojů
- Srovnajte dostupné AI nástroje podle funkcí, cen a potřeb obce.
- Zvolte nástroj nejlépe odpovídající cílům pilotního projektu.
- Školení zaměstnanců
- Pořádejte školení a e-learningové kurzy zaměřené na efektivní používání AI.
- Poskytněte zaměstnancům praktické příručky a návody.
- Přizpůsobení a nastavení nástrojů
- Nastavte nástroje AI podle specifických potřeb obce.
- Optimalizujte komunikaci a nastavení odpovědí chatbotů.
- Testování a sběr zpětné vazby
- Po dobu pilotního projektu sledujte efektivitu nástrojů.
- Shromažďujte zpětnou vazbu od občanů a zaměstnanců.
- Vyhodnocení pilotního projektu
- Analyzujte přínosy a limity pilotního projektu.
- Zvažte rozšíření AI do dalších oblastí.
- Postupné rozšíření na další úkoly
- Postupně aplikujte AI na další procesy, například na zpracování dokumentů.
- Řiďte se zpětnou vazbou a optimalizujte.
- Vytvoření interních směrnic
- Stanovte pravidla pro bezpečné používání AI.
- Určete odpovědné osoby a nastavte pravidla pro ochranu dat.
- Pravidelná kontrola a optimalizace
- Sledujte výkonnost a efektivitu AI nástrojů.
- Zajišťujte pravidelné aktualizace směrnic a školení pracovníků.

Na co si dát pozor a čeho se vyvarovat při používání AI

Implementace AI přináší nové možnosti pro efektivní správu, ale zároveň vytváří specifické výzvy a rizika. Tato kapitola se zaměřuje na klíčové oblasti, které mohou obce řešit při zavádění AI, včetně ochrany dat, zabezpečení výstupů a etických principů. Zahrnuje také doporučení pro spolupráci s dodavateli a metody, jak účinně propojit práci AI s lidskou kontrolou. Pro zjednodušení formulace procesů uvádíme příklady optimalizovaných promptů.

Zavedení těchto opatření zajistí, že AI nástroje ve veřejné správě budou sloužit spolehlivě a bezpečně a jejich výsledky budou konzistentní a kvalitní.

Ochrana dat a důvěra občanů: Dodržování právních norem a zabezpečení dat

Zpracování osobních údajů vyžaduje přísné dodržování právních předpisů, zejména GDPR.

Obce spravují citlivé údaje občanů, proto je důležité zabezpečit, aby byly zpracovány bezpečně a důvěrně.

Doporučené kroky pro zabezpečení dat:

Spolupracujte s odborníky na ochranu dat, kteří poradí s nastavením bezpečnostních opatření v souladu s GDPR.

Vytvořte směrnici, která stanoví pravidla pro přístup k datům, jejich anonymizaci a odpovědnost za bezpečnost.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni směrnici pro ochranu osobních údajů při využívání AI v obecní správě, která pokryje oblasti jako GDPR, odpovědnosti za správu dat a anonymizaci.

Výstup: Přehledná směrnice s pokyny k bezpečnému nakládání s daty.“

Přesnost a spolehlivost: Jak zajistit kontrolu nad kvalitou výstupů AI

Používání AI ve veřejné správě může přinést značné výhody, ale také rizika, zejména pokud jde o generování nepřesných informací. Zvláštní pozornost je potřeba věnovat oficiálním sdělením a dokumentům, kde chyby mohou mít vážné důsledky. Zavedení jasných postupů pro kontrolu kvality výstupů je proto nezbytné.

Nezapomínejte, že informace poskytnuté AI nemohou mít právní závaznost.

Co je halucinace AI a jak se jí vyvarovat

Halucinace AI nastává, když model na základě kontextu „doplní“ informace, ale bez reálných datových podkladů. Tyto odpovědi mohou působit věrohodně, avšak často obsahují faktické chyby nebo dokonce neexistující údaje. Pro veřejnou správu, která pracuje s právními a administrativními daty, je důležité, aby každý výstup generovaný AI prošel důkladnou kontrolou a byl v souladu s aktuálními a ověřenými informacemi.

Tipy, jak minimalizovat halucinace AI

Kombinace AI a lidské kontroly: U citlivých a oficiálních výstupů je klíčové, aby byly výsledky generované AI vždy kontrolovány lidským pracovníkem. Zaměstnanci mohou identifikovat nepřesnosti, které AI nemusí rozpoznat.

Kvalitní prompty: Jasně formulovaný prompt dává AI nástroji přesný kontext a směr, což výrazně zlepšuje přesnost odpovědí a snižuje riziko halucinací.

Pravidelné testování a revize: Kontrola výstupů z AI zajišťuje, že informace jsou fakticky správné a odpovídají požadavkům na obsah a formu ve veřejné správě.

Doporučená opatření pro kontrolu kvality výstupů

Dvojitá kontrola výstupů AI: Každý výstup by měl projít kontrolou alespoň dvou pracovníků, aby se snížilo riziko, že chyby projdou bez povšimnutí.

Školení zaměstnanců: Zaměstnanci by měli být pravidelně školeni, aby uměli identifikovat a opravovat nepřesnosti, které se mohou v odpovědích AI objevit.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni kontrolní proces, který zajistí přesnost a spolehlivost výstupů AI v obecní správě. Proces by měl zahrnovat dvojitou kontrolu klíčových dokumentů, pravidelné školení zaměstnanců pro rozpoznání nepřesností a jasné postupy pro opravu chybných výstupů.“

Transparentnost a etika: Posílení důvěry pomocí otevřené komunikace

Pro podporu důvěry občanů je zásadní udržovat transparentnost. Obec by měla otevřeně komunikovat účel a přínosy používání AI a zajišťovat ochranu práv občanů.

Doporučené kroky k transparentnosti:

Informujte veřejnost o využívání AI a o opatřeních na ochranu osobních údajů.

Zaveďte etický kodex, který stanoví, že AI slouží ve veřejném zájmu.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni etický kodex pro obecní správu zaměřený na transparentní a odpovědné používání AI. Zahrň postupy pro informování veřejnosti, ochranu soukromí a zajištění rovného přístupu.“

Spolupráce s externími partnery: Jak si udržet kontrolu nad daty a bezpečností

Při spolupráci s dodavateli AI nástrojů je důležité zajistit bezpečnost a kontrolu nad daty obce.

Doporučená opatření pro bezpečnou spolupráci:

Pečlivě ověřujte dodavatele a jejich bezpečnostní standardy.

Stanovte smluvní podmínky, které obci zaručí kontrolu nad daty a právo je spravovat.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni smluvní podmínky s dodavatelem AI, které zajistí bezpečnost a kontrolu nad daty. Zahrň standardy ochrany, práva obce ke správě dat a transparentní zpracování dat.“

Omezené možnosti automatizace: Kdy a proč AI doplnit lidskou podporou

AI má omezené schopnosti v řešení složitých situací. U rozhodovacích procesů je důležité, aby AI pouze podporovala lidský úsudek.

Doporučená opatření pro efektivní spolupráci AI s pracovníky:

Definujte, kdy AI potřebuje doplnit lidskou kontrolu, například u složitějších úkolů.

Pravidelně vyhodnocujte výkon AI a určujte úkoly, kde může AI rutinně pracovat a kde je nutná revize člověkem.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni systém hodnocení výkonu AI nástrojů a pravidla pro doplnění lidskou kontrolou. Zahrň metriky pro hodnocení a doporučení pro efektivní spolupráci AI s pracovníky.“

Směrnice pro bezpečné a etické používání AI

Na závěr této kapitoly přikládáme QR kód s odkazem do složky, kde najdete jednoduchou směrnici, která může sloužit jako šablona pro bezpečné a etické používání AI nástrojů ve veřejné správě.

Budoucnost AI ve veřejné správě

Umělá inteligence se ve veřejné správě rozvíjí rychlým tempem a technologie, které dnes obce začínají implementovat, se budou v příštích letech dále zdokonalovat. Tato kapitola poskytuje přehled klíčových trendů a prognóz v oblasti AI a doporučuje postupy, které obcím pomohou udržet krok s technologickými změnami.

Prognóza technologického vývoje AI

Rostoucí kapacity AI umožňují čím dál složitější operace a schopnost práce s větším množstvím dat, což může transformovat běžné agendy veřejné správy. Od zpracování dat až po automatizaci dokumentů – AI technologie budou stále přístupnější, výkonnější a lépe integrované do každodenních procesů.

Trendy v budoucím vývoji AI:

Lepší integrace s existujícími systémy: AI se bude lépe integrovat do stávajících IT systémů a aplikací, což zjednoduší její používání i pro úředníky bez technických znalostí.

Zlepšená bezpečnost: Nové modely budou klást větší důraz na zabezpečení dat a ochranu soukromí, aby splňovaly vysoké standardy pro citlivé údaje.

Přizpůsobení se specifickým potřebám obcí: AI nástroje budou stále více uzpůsobeny požadavkům a podmínkám veřejné správy a zaměřit se na podporu místní samosprávy.

Doporučení pro adaptaci na budoucí změny

Obce by se měly připravit na budoucí vývoj tím, že zavedou procesy pro pravidelné hodnocení a aktualizaci svých AI nástrojů. Důležitou roli hraje průběžné vzdělávání zaměstnanců, aby byli schopni pracovat s novými verzemi AI a využít je v rámci obecných i specifických agend.

Modelová situace: Obec X zavádí systém pro pravidelnou aktualizaci a hodnocení efektivity svých AI nástrojů. Každé čtvrtletí probíhá vyhodnocení, jak AI plní dané cíle, a na základě tohoto vyhodnocení obec upravuje nastavení nástrojů nebo zavádí nové funkce.

Optimalizovaný prompt: „Navrhni plán pro pravidelnou kontrolu a aktualizaci AI nástrojů na obecním úřadě, který zahrnuje čtvrtletní hodnocení efektivity a možnosti rozšíření funkcionalit.“

Jak vybrat vhodného vzdělavatele?

Vývoj AI přináší potřebu pravidelné aktualizace dovedností a znalostí zaměstnanců ve veřejné správě. Je zásadní investovat do průběžného vzdělávání pracovníků, aby dokázali nové technologie efektivně využívat v rámci své agendy. Při výběru vzdělávacího partnera je klíčové zaměřit se na kvalifikované a důvěryhodné poskytovatele.

Doporučení pro vzdělávání:

- **Vybírejte akreditované vzdělavatele** - pro zajištění kvality vzdělávání využívejte služeb zavedených institucí s akreditací AI kurzů u Ministerstva vnitra ČR. Školitelé z Czech Green Finance Institut (CGFI), kteří se podílejí na této učebnici, disponují potřebnými osvědčeními a jejich vzdělávací aktivity nesou záštitu Úřadu vlády ČR.
- **Zahrňte systematické vzdělávání do profesního rozvoje:**
- **Zařaďte pravidelné moduly o AI do programů rozvoje zaměstnanců**
- **Zajistěte průběžná školení zaměřená na nové funkce a možnosti AI nástrojů**
- **Poskytněte dostatek prostoru pro praktické osvojení dovedností**
- **Vytvořte podpůrný systém pro nové zaměstnance:**
- **Zaved'te mentoring nebo tréninkový program pro seznámení s AI technologiemi**
- **Zajistěte průběžnou podporu při implementaci nových postupů**
- **Umožněte sdílení zkušeností mezi zkušenějšími a novými pracovníky**
- **Kvalitní vzdělávání v oblasti AI je investicí do budoucnosti vaší obce či města.**
S certifikovanými školiteli a akreditovanými programy zajistíte, že vaši zaměstnanci získají relevantní a prakticky využitelné znalosti pro efektivní využívání AI nástrojů ve své práci.

Udržení transparentnosti a důvěry veřejnosti

Zavádění AI v obecní správě vyžaduje důvěru veřejnosti, že technologie jsou využívány eticky a transparentně. Je důležité pravidelně komunikovat účel a přínosy AI a být otevřený ohledně způsobu, jakým obec s AI pracuje.

Doporučení pro transparentní přístup:

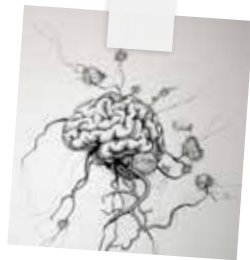
Pravidelně informujte občany o cílech a přínosech AI projektů, například formou veřejných zpráv, informačních letáků nebo na obecním webu.

Zavádějte mechanismy, které umožňují občanům poskytovat zpětnou vazbu na využívání AI, aby měli možnost sdílet své názory a případné obavy.

Dbejte na transparentnost AI rozhodovacích procesů, aby byly postupy jasné a přístupné veřejnosti.

Modelová situace: Obec Z zajišťuje průběžnou transparentnost svých AI projektů formou veřejných zpráv a interaktivních workshopů pro občany, kde prezentuje přínosy zaváděných technologií.

Optimalizovaný prompt: „Připrav zprávu o využití AI v obci, která obsahuje přehled přínosů a vysvětlení, jak AI podporuje konkrétní procesy. Zpráva by měla být srozumitelná pro širokou veřejnost.“

Příloha: Slovník pojmů a zdrojů pro obce

Tato kapitola obsahuje slovník klíčových pojmů z oblasti AI a přehled důležitých zdrojů, které mohou pracovníkům veřejné správy pomoci lépe porozumět technologiím a využít jejich potenciál. Uvádíme zde definice základních pojmů, vysvětlení typů AI nástrojů a odkazy na zdroje, které usnadní další vzdělávání v této oblasti.

Slovník klíčových pojmů

AI asistenti - Virtuální asistenti využívající umělou inteligenci, kteří pomáhají automatizovat různé úkoly, jako je odpovídání na dotazy, poskytování informací nebo podpora při administrativních činnostech. Mohou být přizpůsobeni specifickým potřebám organizace a usnadňují komunikaci s občany či pracovníky úřadu. Například ChatGPT nabízí možnost vytvoření vlastního asistenta (Custom GPT) upraveného pro potřeby konkrétního obecního úřadu. Tento asistent může být naprogramován tak, aby odpovídal na často kladené dotazy občanů, poskytoval aktuální informace o místních nařízeních, úředních hodinách nebo možnostech čerpání dotací. Takový asistent výrazně usnadňuje komunikaci mezi úřadem a veřejností a šetří čas zaměstnancům.

AI nástroje - Specifické aplikace nebo softwary využívající umělou inteligenci k plnění konkrétních úkolů, jako je analýza dat, generování textů nebo automatizace komunikace.

Algoritmus - Sada pravidel, které AI používá k plnění zadaných úkolů. Klasické algoritmy pracují na základě předem definovaných pravidel, zatímco generativní AI vytváří nový obsah na základě promptu.

Anonymizace dat - Proces odstranění identifikačních údajů z dat, aby nebylo možné spojit je s konkrétními osobami. Tento postup je klíčový pro ochranu osobních údajů občanů.

Automatizace - Použití AI k vykonávání rutinních a administrativních úkolů automaticky, což přináší úsporu času a snižuje chybovost.

Bias (Předsudek) - Zkreslení v datech nebo algoritmu, které může ovlivnit výsledky AI, a proto je nutné přistupovat k výstupům s obezřetností.

Chatbot - AI nástroj, často integrovaný na webových stránkách, který poskytuje automatizované odpovědi na často kladené otázky, například o úředních hodinách nebo poplatcích.

DALL-E - Generativní AI model od OpenAI zaměřený na tvorbu vizuálního obsahu na základě textových popisů. Lze využít například k vytváření ilustračních obrázků pro veřejná oznámení.

Dataset (Datová sada) - Velké množství dat, která se používají k trénování nebo testování AI, aby byla schopna provádět stanovené úkoly.

Etika AI - Soubor zásad a pravidel, které zajišťují odpovědné, transparentní a spravedlivé využívání AI. Zahrnuje ochranu soukromí, prevenci předsudků a zajištění odpovědnosti.

Generativní AI - Typ umělé inteligence navržený tak, aby vytvářel nový obsah (např. texty, obrázky) na základě rozsáhlých datových sad a promptu. Používá se například pro návrhy textů, shrnutí nebo odpovědi na často kladené otázky.

Halucinace AI - Situace, kdy AI generuje věrohodné, ale fakticky nesprávné nebo zavádějící informace. Tento jev se může objevit u jazykových modelů a představuje riziko zejména při tvorbě oficiálních dokumentů.

Jazykové modely - AI modely navržené pro práci s přirozeným jazykem. Slouží k zpracování textů, odpovídání na otázky, překladům a tvorbě dokumentů.

Klasifikace - Proces, při kterém AI roztřídí data do předem definovaných kategorií, například na základě analýzy textu nebo obrazu.

Klasický algoritmus - Tradiční přístup v AI, kde se každá úloha řeší podle pevně daných pravidel, na rozdíl od generativní AI, která vytváří nové výstupy podle zadání.

Microsoft Office 365 s AI (Copilot) - Kancelářský balíček s funkcemi AI, které automatizují různé úkoly, jako je tvorba souhrnů nebo analýza dat.

Multimodální modely - AI modely, které dokážou zpracovávat více typů dat najednou, například text a obraz, což je užitečné při tvorbě komplexních dokumentů.

Národní strategie umělé inteligence ČR 2030 - Plán rozvoje AI v České republice, který se zaměřuje na efektivitu, vzdělávání a bezpečnost AI ve veřejné správě.

Natural Language Processing (NLP) - Zpracování přirozeného jazyka, technologie, která umožňuje AI rozumět a pracovat s lidským jazykem, například při komunikaci s občany.

Odpovědné využívání AI - Principy a doporučení zajišťující, že AI bude používána bezpečně, transparentně a s ohledem na ochranu občanů.

Placené vs. neplacené verze AI nástrojů - Rozdílné úrovně přístupu k funkcím AI, kdy placené verze často nabízejí pokročilejší možnosti a vyšší výkonnost než verze neplacené.

Predikce na základě AI - Schopnost AI předpovídat budoucí výsledky nebo trendy na základě analýzy dat, což je užitečné například při plánování obecních investic.

Prompt - Zadání nebo instrukce, které uživatel dává AI, aby získal konkrétní výstup. Dobře formulovaný prompt zásadně ovlivňuje kvalitu výsledků.

Strojové učení (Machine Learning) - Metoda umožňující AI učit se z historických dat a nalézat v nich vzory, což může sloužit například pro predikce nebo analýzu trendů.

Tréninkový set - Specifická část dat, na které se AI učí, aby byla schopna plnit určité úkoly s vyšší přesností.

Zodpovědné používání AI - Postupy a zásady zajišťující bezpečné, etické a transparentní používání AI nástrojů v obcích a městských úřadech.

AI modely a nástroje online

ChatGPT <https://chatgpt.com>

Gemini <https://gemini.google.com>

Perplexity.ai <https://www.perplexity.ai>

Claude <https://claude.ai>

JasperAI <https://www.jasper.ai>

Microsoft Copilot <https://copilot.microsoft.com>

Klíčové zdroje pro sebevzdělávání

Online kurzy o umělé inteligenci:

Coursera: Nabízí kurzy pro začátečníky i pokročilé o základních pojmech AI, strojovém učení a NLP.

EdX: Zdroje zaměřené na etiku AI, analýzu dat a aplikace AI v různých sektorech.

AI Academy: Kurzy zaměřené na využití AI ve veřejné správě, které zahrnují praktické příklady a návody.

Webináře a konference:

Konference AI ve veřejné správě: Pravidelná setkání odborníků z oblasti AI a veřejné správy, zaměřená na aktuální trendy a sdílení zkušeností s implementací AI ve veřejném sektoru.

Webináře na téma etika a bezpečnost AI: Online workshopy a diskuse, které se věnují ochraně dat, transparentnosti AI rozhodování a prevenci rizik.

Odborná literatura:

„Umělá inteligence ve veřejné správě: Praktický průvodce“: Kniha zaměřená na zavádění AI v obecních a městských úřadech, včetně praktických příkladů a doporučení.

„Etické otázky a ochrana dat v AI“: Publikace věnující se etickým a právním aspektům práce s AI, vhodná pro manažery a odborníky z veřejného sektoru.

Online platformy pro výměnu znalostí:

LinkedIn skupiny pro AI ve veřejné správě: Komunity odborníků zaměřené na sdílení zkušeností a novinek z oblasti AI v obcích a městech.

GitHub repozitáře: Knihovny a open-source nástroje pro AI, které umožňují experimentování a vývoj vlastních projektů, často včetně návodů a příkladů pro veřejnou správu.

QR kód: Jak si vybrat vhodné školení

Zde přikládáme QR kód s odkazem do složky kde najdete audio prezentaci na téma
“Tipy Jak si vybrat vhodné školení na školení AI dovedností”